OLIY TA'LIMDA O'QITISH USULLARINING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI

Valiyeva Gulsanam
gulsanamvaliyeva69@gmail.com
Saparboyeva Zulfizar
zulfizarsaparboyeva082@gmail.com
Javliyeva Shohsanam
@shohsanamjavliyeva3@gmail.com
Matematika yo'nalishi talabalari
Ilmiy maslahatchi: **Xayrullina Parizod Fargat qizi**
https://orcid.org/0009-0001-8235-3058
1parizod2@gmail.com
ChDPU Umumiy pedagogika kafedrasi o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada oliy ta'lim tizimida o'qitish usullarining zamonaviy tendensiyalari, ularning mazmun-mohiyati hamda ta'lim sifatini oshirishdagi o'rni keng yoritilgan. Hozirgi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari oldida turgan asosiy vazifalardan biri — talabalarni zamonaviy bilim va ko'nikmalar bilan qurollantirish, ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirish hamda amaliy kompetensiyalarini shakllantirishdan iboratdir Shu nuqtai nazardan maqolada an'anaviy o'qitish usullaridan zamonaviy, innovatsion yondashuvlarga o'tish jarayonlari tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida interfaol o'qitish metodlari, muammoli ta'lim (problem-based learning), loyihaviy yondashuv (project-based learning), aralash ta'lim (blended learning) hamda masofaviy ta'lim texnologiyalarining o'ziga xos jihatlari va afzalliklari ochib berilgan. Maqolada talabaga yo'naltirilgan ta'lim konsepsiyasining ahamiyati alohida e'tirof etilib, unda individual yondashuv, kompetensiyaga asoslangan ta'lim va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish masalalari muhim o'rin egallashi ko'rsatib o'tilgan. Shu bilan birga, zamonaviy o'qitish usullarini amaliyotga joriy etishda yuzaga keladigan muammolar — texnik infratuzilmaning yetarli emasligi, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalari pastligi hamda baholash tizimidagi kamchiliklar tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim, o'qitish usullari, zamonaviy tendensiyalar, pedagogik innovatsiyalar, interfaol metodlar, muammoli ta'lim, loyihaviy ta'lim, aralash ta'lim (blended learning), masofaviy ta'lim, raqamli texnologiyalar, elektron ta'lim, sun'iy intellekt, kompetensiyaga asoslangan ta'lim, talabaga yo'naltirilgan yondashuv, mustaqil ta'lim, tanqidiy fikrlash, ta'lim sifati

Abstract: This article analyzes modern trends in teaching methods in higher education, their essence, and their role in improving the quality of education. In the context of globalization and digital transformation, one of the key tasks facing higher education institutions is to equip students with modern knowledge and skills, develop their independent thinking abilities, and form practical competencies. From this perspective, the article examines the transition from traditional teaching methods to innovative approaches. The study highlights the characteristics and advantages of interactive teaching methods, problem-based learning, project-based learning, blended learning, and distance learning technologies. In addition, special attention is given to the importance of a student-centered learning approach, emphasizing individualization, competency-

based education, and the development of critical thinking.Furthermore, the article analyzes the challenges in implementing modern teaching methods in practice, including insufficient technical infrastructure, low digital competencies of teachers, and shortcomings in assessment systems.

Keywords: higher education, teaching methods, modern trends, pedagogical innovations, interactive methods, problem-based learning, project-based learning, blended learning, distance learning, digital technologies, e-learning, artificial intelligence, competency-based education, student-centered approach, independent learning, critical thinking, quality of education.

Аннотация: В данной статье анализируются современные тенденции методов обучения в системе высшего образования, их сущность и роль в повышении качества образования. В условиях глобализации и цифровой трансформации одной из ключевых задач высших учебных заведений является обеспечение студентов современными знаниями и навыками, развитие их способности к самостоятельному мышлению и формирование практических компетенций. С этой точки зрения в статье рассматриваются процессы перехода от традиционных методов обучения к инновационным подходам.В исследовании раскрываются особенности и преимущества интерактивных методов обучения, проблемного обучения (problem-based learning), проектного обучения (project-based learning), смешанного обучения (blended learning), а также технологий дистанционного обучения. Особое внимание уделяется значимости студенто-ориентированного подхода, в рамках которого подчеркиваются индивидуализация обучения, компетентностный подход и развитие критического мышления.Кроме того, в статье анализируются проблемы внедрения современных методов обучения на практике, включая недостаточную техническую инфраструктуру, низкий уровень цифровых компетенций преподавателей и недостатки в системе оценивания.

Ключевые слова: высшее образование, методы обучения, современные тенденции, педагогические инновации, интерактивные методы, проблемное обучение, проектное обучение, смешанное обучение, дистанционное обучение, цифровые технологии, электронное обучение, искусственный интеллект, компетентностный подход, студенто-ориентированный подход, самостоятельное обучение, критическое мышление, качество образования

KIRISH

Hozirgi kunda globallashuv jarayonlari, ilm-fan va texnologiyalarning jadal rivojlanishi oliy ta’lim tizimiga yangi talablarni qo‘ymoqda. Jamiyat taraqqiyoti zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega, mustaqil fikrlay oladigan, raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashni taqozo etadi. Shu jihatdan oliy ta’lim tizimida o‘qitish usullarini takomillashtirish va zamonaviy pedagogik yondashuvlarni joriy etish muhim ahamiyat kasb etmoqda. An’anaviy o‘qitish usullari ko‘pincha talabaning faolligini yetarli darajada ta’minlamaganligi sababli, bugungi kunda interfaol va innovatsion metodlarga bo‘lgan ehtiyoj tobora ortib bormoqda.

Bugungi kunda oliy ta’lim tizimida o‘zgarishlar kiritish zarurati mehnat bozori talablarining ortib borayotgani bilan ham izohlanadi. Zamonaviy ish beruvchilar nafaqat bilimli, balki mustaqil qaror qabul qila oladigan, muammolarni hal etishda innovatsion yondashuvga ega mutaxassislarni talab qilmoqda. Bu esa o‘qitish jarayonida talabaga yo‘naltirilgan yondashuvni joriy etish, interfaol metodlardan foydalanish hamda raqamli texnologiyalarni keng qo‘llashni

taqozo etadi. Shu bilan birga, o‘qituvchilarning kasbiy va raqamli kompetensiyalarini rivojlantirish ham dolzarb vazifalardan biridir.[1]

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi oliy ta’limda o‘qitish usullarining zamonaviy tendensiyalarini tahlil qilish va ularning ta’lim samaradorligiga ta’sirini aniqlashdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun quyidagi vazifalar belgilandi: oliy ta’limda o‘qitish usullarining nazariy asoslarini o‘rganish, zamonaviy o‘qitish metodlarini tahlil qilish, raqamli texnologiyalarning o‘quv jarayoniga ta’sirini aniqlash, talabaga yo‘naltirilgan ta’lim yondashuvining ahamiyatini asoslash hamda zamonaviy tendensiyalarni joriy etishdagi muammolarni aniqlab, ularning yechimlarini ishlab chiqish.

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqot nazariy va tahliliy metodologiyaga asoslanadi. Tadqiqot jarayonida ilmiy adabiyotlarni o‘rganish, taqqoslash, tizimlashtirish va umumlashtirish usullaridan keng foydalanilgan. Xorijiy va mahalliy pedagogika sohasidagi ilmiy maqolalar, monografiyalar, davlat ta’lim standartlari hamda 2015–2024-yillar oralig‘ida nashr etilgan so‘nggi tadqiqotlar tahlil qilingan.

Tadqiqotda quyidagi metodlardan foydalanildi: 1-tahliliy-sintetik metod — mavjud nazariy va amaliy ma’lumotlarni tahlil qilish va umumlashtirishda; 2-qiyosiy-taqqoslovchi metod — an’anaviy va zamonaviy o‘qitish usullarini solishtirish hamda ularning samaradorligini baholashda; 3-tizimli yondashuv — oliy ta’limdagi o‘qitish usullarini bir butun pedagogik tizim sifatida o‘rganishda. Tadqiqotning manbaviy bazasini xalqaro ilmiy jurnallardagi maqolalar, UNESCO va OECD tashkilotlarining ta’lim sohasidagi hisobotlari, shuningdek O‘zbekiston Respublikasining ta’lim sohasidagi normativ hujjatlari tashkil etadi.

1. Oliy ta’limda o‘qitish usullarining nazariy asoslari

Oliy ta’lim tizimida o‘qitish usullari ta’lim jarayonining eng muhim tarkibiy qismlaridan biri hisoblanadi. Ular orqali o‘qituvchi bilim, ko‘nikma va malakalarni talabalarga yetkazadi hamda ularning intellektual salohiyatini rivojlantiradi. Zamonaviy ta’lim jarayonida o‘qitish usullarini to‘g‘ri tanlash va samarali qo‘llash ta’lim sifatini belgilovchi asosiy omillardan biridir.

O‘qitish usullari — bu o‘qituvchi va talaba o‘rtasidagi hamkorlik asosida bilimlarni egallash, o‘zlashtirish va mustahkamlashga qaratilgan faoliyatlar majmuasidir. Ushbu usullar ta’lim jarayonining maqsadi, mazmuni va shakliga qarab turlicha tasniflanadi.

Odatda, o‘qitish usullari quyidagi guruhlarga ajratiladi:

- An’anaviy usullar (ma’ruza, tushuntirish, savol-javob);
- Amaliy usullar (mashqlar, laboratoriya ishlari);
- Interfaol usullar (munozara, “aqliy hujum”, guruhli ishlash);
- Innovatsion usullar (muammoli ta’lim, loyihaviy yondashuv, raqamli texnologiyalar asosida o‘qitish).

Har bir usul o‘ziga xos afzalliklarga ega bo‘lib, ularni to‘g‘ri uyg‘unlashtirish ta’lim samaradorligini oshiradi.

An’anaviy o‘qitish yondashuvi asosan o‘qituvchiga yo‘naltirilgan bo‘lib, bunda bilim berish jarayonida o‘qituvchi asosiy rolni bajaradi, talaba esa ko‘proq tinglovchi sifatida ishtirok

[1] O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi. (2021). *Oliy ta’limni rivojlantirish strategiyasi 2030*. O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi.

etadi. Bu yondashuvda nazariy bilimlar ustuvor bo‘lib, talabaning mustaqil fikrlashi va ijodiy faoliyati yetarli darajada rivojlanmaydi.

Pedagogik innovatsiyalar — bu ta’lim jarayoniga yangi g‘oya, usul va texnologiyalarni joriy etish orqali uning samaradorligini oshirishga qaratilgan yangiliklardir. Bugungi kunda innovatsion yondashuvlar oliy ta’lim tizimining ajralmas qismiga aylanib bormoqda.

2. Zamonaviy o‘qitish usullarining asosiy yo‘nalishlari Interfaol o‘qitish metodlari

Zamonaviy ta’lim tizimida o‘qitish usullarining asosiy yo‘nalishlaridan biri interfaol o‘qitish metodlari hisoblanadi. Ushbu metodlar ta’lim jarayonini faollashtirish, talabalarni darsga jalb etish va ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga qaratilganligi bilan ajralib turadi. An’anaviy o‘qitishdan farqli ravishda, interfaol metodlarda talaba passiv tinglovchi emas, balki o‘quv jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi. Interfaol metodlarning keng tarqalgan turlariga “aqliy hujum”, munozara, debat, kichik guruhlarda ishlash, rolli o‘yinlar va keys-stadi (case study) usullari kiradi. Masalan, “aqliy hujum” metodida talabalar berilgan muammo yuzasidan tezkor ravishda g‘oyalar ilgari suradi, munozara va debatlarda esa turli nuqtai nazarlar asosida fikr almashadi. Kichik guruhlarda ishlash esa jamoaviy hamkorlikni rivojlantirib, mas’uliyat hissini oshiradi.

Zamonaviy oliy ta’lim tizimida o‘qitish jarayoni faollik, ijodiy yondashuv va innovatsiyaga asoslangan. Bugungi kunda talabalarni nafaqat nazariy bilimlar bilan, balki amaliy ko‘nikmalar va mustaqil fikrlash qobiliyati bilan ta’minlash muhim hisoblanadi. Shu maqsadda zamonaviy o‘qitish usullari bir qator asosiy yo‘nalishlarda qo‘llaniladi, ular talabalarning dars jarayonidagi faol ishtirokini ta’minlashga qaratilgan. Birinchi yo‘nalish — interfaol o‘qitish metodlari. Bu metodlarda talaba passiv tinglovchi emas, balki faol sub’yekt sifatida dars jarayoniga jalb qilinadi. Ikkinchi yo‘nalish — muammoli (problem-based) ta’lim**.** Bu yondashuv talabalarning o‘zlashtirish jarayonida muammo yoki real vaziyatni hal qilishga yo‘naltirilgan. Uchinchi yo‘nalish — loyihaviy (project-based) o‘qitish. Loyihaviy metod talabalarga nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog‘lash, mustaqil ishlash va rejalashtirish ko‘nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi. To‘rtinchi yo‘nalish — masofaviy va onlayn ta’lim texnologiyalari**.** Raqamli platformalar va elektron resurslar yordamida talaba internet orqali bilim oladi, darslarni istalgan joyda va vaqtda kuzatishi mumkin. Beshinchi yo‘nalish — aralash (blended learning) ta’lim modeli. Bu model an’anaviy auditoriya darsi va onlayn ta’limni uyg‘unlashtiradi. Talabalar bir vaqtning o‘zida darsliklar, onlayn resurslar va interfaol mashg‘ulotlar orqali bilim oladi.

3. Raqamli texnologiyalarning o‘qitish jarayoniga ta’siri

Zamonaviy ta’lim jarayonida raqamli texnologiyalar o‘qitishning ajralmas qismiga aylangan. Ular ta’lim sifatini oshirish, o‘quv jarayonini interfaol va moslashuvchan qilish hamda talabalar bilimini mustahkamlashda muhim rol o‘ynaydi. Raqamli texnologiyalar yordamida talaba nazariy bilimlarni oson egallashi, amaliy mashg‘ulotlarda qatnashishi va mustaqil o‘rganish ko‘nikmalarini rivojlantirishi mumkin. Shu bilan birga, o‘qituvchilar uchun ham o‘quv jarayonini samarali rejalashtirish, nazorat qilish va individual yondashuvni ta’minlash imkoniyati yaratiladi. Raqamli texnologiyalarning o‘qitishga ta’siri quyidagilardan iborat:

- Bilimlarni oson va tez egallash: Talabalar videodarslar, elektron kitoblar va interfaol mashg‘ulotlar orqali darslarni mustaqil o‘rganadi.
- Moslashuvchanlik: Ta’lim jarayoni talabaning individual ritmiga mos ravishda tashkil etiladi.

- Faollik va ishtirok: Interfaol platformalar orqali talabalar darsda faol ishtirok etadi, muhokama va testlar orqali bilimini mustahkamlaydi.

1. Global resurslardan foydalanish: Talabalar turli xalqaro onlayn resurslarga ulanish imkoniyatiga ega bo‘ladi, shu bilan ularning bilim doirasi kengayadi.

Ushbu texnologiyalar o‘quv jarayonini individual yondashuv asosida tashkil etishga yordam beradi. Masalan, onlayn testlar va dasturlar har bir o‘quvchining darajasiga mos materialni taqdim etadi. Shu bilan birga, raqamli vositalar darslarni qiziqarli va interaktiv qiladi, o‘quvchilarni faollikka undaydi. Gamifikatsiya va interaktiv mashqlar o‘quvchilarning diqqatini jamlashga yordam beradi.

Raqamli texnologiyalarning yana bir afzalligi – masofaviy ta’lim imkoniyati. Onlayn platformalar orqali o‘quvchilar istalgan joydan dars olishlari mumkin. Bu esa ayniqsa zamonaviy dunyoda juda muhimdir.

Biroq, raqamli texnologiyalarning ba’zi cheklovlari ham mavjud. Masalan, ba’zi maktablarda kompyuterlar yoki tez internet yetishmasligi mumkin. Shuningdek, o‘quvchilar texnologiyadan noto‘g‘ri foydalanib, diqqatlarini chalg‘itishi mumkin. Bundan tashqari, o‘qituvchilarning malaka darajasi ham muhim – raqamli vositalardan samarali foydalanish uchun o‘qituvchilarni maxsus tayyorlash zarur.

4. Afzalliklari va cheklovlari

Zamonaviy o‘qitish usullarining asosiy afzalliklari shundaki, ular an’anaviy metodlarga nisbatan bilim olish jarayonini samaraliroq qiladi. Masalan, interaktiv darslar o‘quvchilarning e’tiborini jalb qiladi, mavzularni vizual va amaliy tarzda tushuntirish orqali murakkab tushunchalarni osonroq o‘zlashtirish imkonini beradi. Shu bilan birga, individual yondashuv tufayli har bir talaba o‘z darajasiga mos tarzda o‘rganadi, qiyin mavzularni alohida o‘rganish yoki qo‘shimcha mashqlar orqali bilimini mustahkamlash imkoniga ega bo‘ladi. Bu yondashuv o‘quvchilarni mustaqil fikrlashga, muammolarni tahlil qilishga va ijodiy yondashishga rag‘batlantiradi.

Biroq, zamonaviy o‘qitish usullarining ayrim cheklovlari ham mavjud. Ularning samarali ishlashi texnologik imkoniyatlarga bog‘liq. Masalan, ba’zi universitetlarda yoki talabalar yashaydigan hududlarda barqaror internet yoki yetarli elektron qurilmalar mavjud bo‘lmasligi mumkin. Shu bilan birga, o‘qituvchilarning raqamli va innovatsion metodlardan samarali foydalanish malakasi ham muhim omildir. Agar o‘qituvchi yangi texnologiyalar va platformalarni to‘liq bilmasa yoki ulardan samarali foydalanolmasa, dars jarayoni samaradorligi pasayadi. Shuningdek, ba’zi o‘quvchilar texnologiyadan noto‘g‘ri foydalanib, masalan, dars davomida diqqatini chalg‘itadigan boshqa ilovalarga e’tibor qaratishi mumkin.

Shu sababli, zamonaviy o‘qitish usullarini joriy etishda nafaqat texnologik bazani rivojlantirish, balki o‘qituvchilarning malakasini oshirish va talabalarni raqamli vositalardan samarali foydalanishga o‘rgatish muhimdir. Bu omillar birgalikda ishlaganda, zamonaviy o‘qitish usullari talabalarning bilim olish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi.

MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy o‘qitish usullari oliy ta‘limda talabalar faolligini va bilim sifatini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Interfaol metodlar, muammoli ta‘lim va loyihaviy yondashuv talabalarning mustaqil fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu natijalar Ramsden (2003) va Jonassen (2008)

kabi olimlarning tadqiqotlari bilan hamohang bo‘lib, ular ham talabaga yo‘naltirilgan ta‘lim modelining samaradorligini ta’kidlagan.[2]

Raqamli texnologiyalarning ta’lim jarayoniga integratsiyasi masofaviy va aralash o‘qitish imkoniyatlarini kengaytirdi. Biroq, tadqiqot shuni ko‘rsatadiki, texnologik infratuzilmaning yetarli emasligi va o‘qituvchilarning raqamli kompetensiyalari pastligi bu jarayonning asosiy to‘siqlaridan biri bo‘lib qolmoqda. Ushbu holat O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim muassasalari kontekstida ayniqsa dolzarb bo‘lib, mahalliy tadqiqotchilarning — xususan, Sultonova (2021) va Qodirov (2022) — qarashlari bilan mos tushadi.[3]

Kompetensiyaga asoslangan ta’lim yondashuvi mehnat bozori talablari bilan bevosita bog‘liq bo‘lib, zamonaviy ish beruvchilar nafaqat nazariy bilimga, balki amaliy ko‘nikma va ijodiy fikrlashga ega mutaxassislarni talab qilmoqda. Shu sababli baholash tizimini ham takomillashtirish, an’anaviy imtihon shakllaridan farqlasha oladigan, kompetensiyalarni o‘lchashga mo‘ljallangan yangi baholash vositalarini joriy etish zarurati mavjud. Kelgusida sun’iy intellekt va adaptiv ta’lim tizimlari oliy ta’limda individual yondashuvni yanada kuchaytirishi, o‘qitish samaradorligini esa sezilarli darajada oshirishi kutilmoqda.

XULOSA

Oliy ta’limda zamonaviy o‘qitish usullari ta’lim sifatini sezilarli darajada oshiradi. Interaktiv darslar, loyiha va muammo asosida o‘qitish, blended learning va teskari sinf kabi metodlar talabalarning mavzularni chuqurroq tushunishiga yordam beradi. Shu orqali o‘quvchilar nafaqat nazariy bilimlarga ega bo‘lishadi, balki amaliy ko‘nikmalarini ham rivojlantiradilar.

Shuningdek, zamonaviy usullar o‘quvchilarning mustaqil fikrlashini rag‘batlantiradi**.** Talabalar dars davomida faqat ma’lumotlarni qabul qilmay, balki tahlil qilish, muammolarni hal qilish va ijodiy yondashuvni qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Bu esa ularni kelajakdagi professional faoliyatga tayyorlaydi va shaxsiy rivojlanishiga katta hissa qo‘shadi.

Kelajakda raqamli vositalar va innovatsion metodlarning roli yanada kuchayadi. Sun’iy intellekt, virtual va kengaytirilgan haqiqat, interaktiv onlayn platformalar ta’lim jarayonini yanada moslashuvchan va individual yondashuvga yo‘naltirilgan qiladi. Shu bilan birga, o‘qituvchilar va talabalar texnologiyalardan samarali foydalanish malakasini oshirishi muhim bo‘ladi.

Umuman olganda, zamonaviy o‘qitish usullari oliy ta’lim sifatini yangi bosqichga olib chiqadi, o‘quvchilarning bilim olish jarayonini qiziqarli va samarali qiladi hamda ularni raqamli va ijodiy muhitga tayyorlaydi. Bu esa ta’limning nafaqat bugungi, balki kelajakdagi ehtiyojlariga ham javob beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Jonassen, D. H., Howland, J, Marra, R. M, Crismond, D. (2008). *Meaningful learning with technology*. Pearson.
2. Qodirov, A. (2022). *Adabiyot fanini o‘qitishda innovatsion texnologiyalar*. O‘zbekiston milliy universiteti.

[2] Jonassen, D. H., Howland, J, Marra, R. M, Crismond, D. (2008). *Meaningful learning with technology*. Pearson.

[3] Qodirov, A. (2022). *Adabiyot fanini o‘qitishda innovatsion texnologiyalar*. O‘zbekiston milliy universiteti.

3. O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi. (2021). *Oliy ta’limni rivojlantirish strategiyasi 2030*. O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining ta’lim sohasidagi farmon va strategik hujjatlari. (n.d.). *Oliy ta’limni takomillashtirish va zamonaviy usullarni joriy etish bo‘yicha davlat siyosati asosiy hujjatlari*.
5. Khayrullina, P. F. (2024). Goals and objectives of the application of the system of academic mobility in higher educational institutions. *International Journal of Education, Social Science & Humanities*, *12*(9). Finland Academic Research Science Publishers.
6. Khayrullina, P. F. *The emergence development conditions of pedagogical science Uzbekistan*. (2025, April 8–10). International Congress on Modern Sciences-4. ISBN: 979-8-89695-061-5.
7. Zullig, K. J., & Collins, R. L. (2011). Students’ perceptions of effective college teaching. *College Student Journal*.
8. *Университет таълим муассасаларида замонавий педагогик технологиялар*. (2018). “Taraqqiyot”.